

Actieplan mensenrechten en bedrijfsleven: nu nog actie

Nederland presenteerde in december 2013 het “nationaal actieplan mensenrechten en bedrijfsleven” om uitvoering te geven aan de VN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs).ⁱ Nederland kwam als één van de eerste landen met een plan om deze VN-afspraken uit te voeren. Van de uitvoering ervan zien we echter nog weinig terug.

Bij bedrijfsgerelateerde mensenrechtenschendingen is nu vaak onduidelijk waar de verantwoordelijkheid ligt: staten en bedrijven wijzen naar elkaar en slachtoffers van schendingen vinden geen recht en genoegdoening. Straffeloosheid blijft bestaan. Het doel van de UNGP is schendingen voorkomen en schadeloosstelling mogelijk maken. De UNGP verhelderen de plichten van staten en de verantwoordelijkheden van bedrijven. Verder onderstrepen de UNGP dat slachtoffers verhaal moeten kunnen halen, waarvoor de verantwoordelijkheid bij meerdere partijen ligt.

Het uitvoeren van de UNGP is een bijdrage aan het respect voor mensenrechten. Het is van belang dat Nederland hierin inzet toont. Het presenteren van een plan was een stap in de goede richting; uit de uitvoering blijkt of het Nederland ernst is. Het plan verdient bovendien aanvulling als we het vergelijken met nadere aanbevelingen die de VN ontwikkelt.ⁱⁱ

Het MVO Platform roept de Nederlandse overheid daarom op om het actieplan te versterken én om snel te komen tot ambitieuze uitvoering:

- *Toegang tot recht*

Stel middelen beschikbaar en kom met maatregelen die obstakels uit de weg ruimen die straffeloosheid in stand houden.

Geef prioriteit aan beleid dat toegang tot recht en genoegdoening van slachtoffers garandeert. Dit blijft het meest onderbelichte aspect in het Nederlandse actieplan, terwijl de “governance gap” zich daar het hardst doet voelen.
- *Coherentie van beleid*

Zorg dat in alle beleid dat bedrijven raakt, de verantwoordelijkheden zoals in de UNGP vastgelegd worden uitgedragen. Wij zien dat nog te weinig terug bijvoorbeeld in beleid rond transparantie, en in de aanloop naar convenanten in risicosectoren.

Organiseer afstemming en coherentie tussen departementen en beleidsterreinen. De VN-commissie adviseert het instellen van een coördinatiemechanisme op het hoogste regeeringsniveau.
- *Bedrijven met overheidsnexus*

Koppel alle beleid waarbij diensten of financiering (inclusief kredieten en garanties) aan bedrijven worden verleend, aan voorwaarden die gebaseerd zijn op de UNGP. Nu is dat nog onvoldoende het geval.

Gebruik duurzaam inkoopbeleid, krediet, -subsidie, en leningsfaciliteiten om bedrijven te belonen voor het naleven van de *responsibility to respect*, in het bijzonder voor een transparant due diligence proces.

- *Wetgeving*

Neem in wetgeving voor MVO-rapportage de plicht op om over het due diligence proces te rapporteren. Deze wetgeving moet gaan gelden voor een grotere groep bedrijven dan waartoe Nederland volgens de Europese richtlijnⁱⁱⁱ al toe verplicht is. Moederbedrijven dienen te rapporteren over het hele concern.

Voer verplichtingen in tot rapportage over het due diligence proces voor sectoren (grondstoffen, diensten, producten of import uit regio's) waarvan ernstige risico's bekend zijn.

Voer wetgeving in die de aansprakelijkheid van bedrijven en bedrijfsbestuurders voor schendingen in het bedrijf of in de keten nader verheldert.

Onderzoek of en hoe wetgeving voor aansprakelijkheid en zorgplicht van bedrijven nu in lijn ligt met de UNGP. Ontwikkel nieuwe regelgeving waar nodig.

- *Uitvoering actieplan*

Maak duidelijk hoe de implementatie en monitoring van het NAP verloopt en betrek stakeholders en het College voor de Rechten van de Mens daarbij.

Verbind concrete doelen en een planning aan het actieplan, en voorzie in regelmatige evaluatie en bijstelling ervan.

Nederland pretendeert internationaal leiderschap op dit onderwerp. Om dat waar te maken zal Nederland zijn zaken thuis op orde moeten hebben.

ⁱ Nationaal actieplan mensenrechten en bedrijfsleven: 'knowing' en 'showing' december 2013

<http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2013/12/20/nationaal-actieplan-mensenrechten-en-bedrijfsleven-knowing-en-showing.html>

ⁱⁱ Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises. Report A/69/263

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/Business/Pages/Reports.aspx>, en consultatie document

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/Business/Pages/NationalActionPlans.aspx>

ⁱⁱⁱ Richtlijn niet-financiële informatie <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0368+0+DOC+XML+V0//NL>